

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

§ 133

Yttrande avseende lokal och regional klimatomställning – underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01830)

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott godkänner miljö- och stadsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande och skickar det till Miljödepartementet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott hänvisar till tjänsteskrivelse daterad 2022-11-17 vad gäller yttrande i ärendet

Yttrande

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har granskat redovisad rapport och bedömer att den väl följer det uppdrag som länsstyrelsen erhållit. Nämnden har dock ett antal synpunkter som vi vill framföra särskilt.

Nämnden ser positivt till att föreslagna åtgärder finansieras ur statsbudgeten, det minskar risken för en obalans mellan kommuner, detta då klimatåtgärder inte alltid ses som en kärnverksamhet inom kommunerna. Kommunerna har även olika möjligheter att finansiera grundläggande klimatarbete.

Kostnaderna för de förslag som presenteras i rapporten uppgår till 800 – 900 miljoner kronor vilket inledningsvis kan ses som mycket, men det ska beaktas att det utgör mindre än en promille i den totala statsbudgeten.

Redovisade insatser kommer troligen inte att lösa grundproblematiken med att det förändrade klimatet leder till ökade temperaturer, men ger bättre förutsättningar till att begränsa pågående uppvärmning så att den inte överstiger två grader. Därigenom minskas även det framtida behovet av ytterligare åtgärder inom Sverige, för att hantera effekterna av den generella temperaturhöjningen. Sådana effekter kan vara fler intensiva regn och översvämningar samt varierande grundvattennivåer som i förlängningen kan leda till ökade kostnader för vattenförsörjning både till dricksvatten och bevattning. Presenterat förslag bör således ses som en investering i syfte att minska klimatets påverkan på vårt samhälle.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 133

I ett kommunalt perspektiv är förslag tre det som bedöms vara till störst nytta och den åtgärd som bör prioriteras högst, helst redan i vårbudgeten 2023. Förslaget som innebär att stöd på upp till en miljon kronor per kommun för att möjliggöra etablering av en klimatomställningsfunktion i samtliga kommuner, får ses som grundläggande för framtida klimatarbete. Genom denna åtgärd kan samtliga kommuner oavsett storlek erhålla en grundkompetens inom området och därmed även bättre kompetens att bygga ett hållbart samhälle. En sådan kompetens kommer att på sikt spara samhällskostnader. Så som det skrivs i rapporten kan stödet även öka förmågan till effektiv samverkan med andra aktörer, deltagande i nätverk och projekt samt att erhålla externa medel för att möjliggöra genomförande av klimatåtgärder.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har getts möjlighet att yttra sig över Uppsala Länsstyrelses rapport Underlag om lokal och regional klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen. Yttrande över rapporten ska vara Miljödepartementet till handa senast den 15 december 2022.

Uppdraget till Länsstyrelsen var att med stöd från Naturvårdsverket och Energimyndigheten ta fram analyser och förslag till styrmedel och andra åtgärder som bidrar till en lokal och regional klimatomställning i hela landet.

Med utgångspunkt i klimatmålen och nuvarande klimatpolitik ingick i uppdraget att analysera vilka förutsättningar kommuner, regioner och andra relevanta aktörer har för att styra mot minskade utsläpp. Kommuner och regioner ansvarar för flera kritiska områden som påverkar samhällets möjligheter till klimatomställning som exempelvis fysisk planering, transportplanering och regional utveckling.

Tre huvudkategorier av hinder identifierades i analysen. De utgörs av brist på eller otillräcklig omfattning av

- vision, riktning, mål och ledarskap.
- organisatorisk kapacitet och resurser för hållbar omställning.
- ramvillkor, kravnivåer.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Forts § 133

För att minska hindren och öka möjligheterna har olika paket av förslag formulerats för stärkt genomförandekraft lokalt och regionalt. Totalt presenteras 10 förslag på insatser, varav fyra av dessa är uppdelade i delförslag.

Paket	Hinder/möjlighet	Aktörsnivå	Förslag
Ledarskap för klimatomställning	Främst hinderdimension 1: Brist på ledarskap	Flernivå: nationell + regional + kommunal	1. Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning 1.1 Uppdrag som förändringsledare med kansli 1.2 Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning 1.3 Kompetenslyft för klimatet - leda klimatomställning med hälsosyn
Myndighetslyft för klimatet	Främst hinderdimension 1: Brist på ledarskap	Flernivå: nationell + regional + kommunal	2. Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning 2.1 Uppdrag till myndigheter om att utveckla samverkan för lokal och regional klimatomställning 2.2 En kunskapsarena för kommuner och regioners klimatomställning 2.3 Pådgivningscentral för försöksverksamhet 2.4 Förstärkt uppdrag till statistikmyndigheter att utveckla statistik på lokal och regional nivå
Kommunalt klimastyft	Främst hinderdimension 2: Resursbrist, inkl. kapacitetsbrist	Kommun	3. Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner 4. Standardiserad redovisning av klimatåtgärder
Regionalt klimastyft	Främst hinderdimension 2: Resursbrist inkl. kapacitetsbrist	Regional + kommunal	5. Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå 6. Regional upphandlingssamordning 7. Regional mobilitets- och tillgänglighetsamordningsfunktion
Kompletterande förslag med särskild relevans för lokal och regional klimatomställning	Främst hinderdimension 3: Rambillkor, uppföljning	Flernivå: nationell + regional + kommunal	8. Ökade klimatkrav i offentlig upphandling 8.1 Uppdrag om att ta fram en vägledning för upphandlande enheters egna riktlinjer 8.2 Uppdrag om att utreda framtagande av förejudade vägledningar inom områden av extra relevans för minskad klimatpåverkan 9. Ökad lokal implementeringsförmåga för kolbinddning via återvätning 9.1 Kompetenssatsning för ökad kolbinddning genom återvätning av skogsavfall 9.2 Förlängt uppdrag om att etablera återvätningssavta 10. Utred tillstånds- respektive anmälningsskrav för stora energi- och effekttanvändare.

Sänt till:
Miljödepartementet

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens arbetsutskott

Justering

Utdraget bestyrkes